

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.136/2025/6.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	
Az alperes:	dr. Kóródi-Juhász Zsolt ügyvéd (felperesi képviselő címe) alperes (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Molnár Éva ügyvéd (alperesi képviselő címe)
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszony megszüntetésével kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása felperes (8. és 13. sorszám alatt) alperes (9. és 12. sorszám alatt)
A fellebbezést benyújtó fél:	Pécsi Törvényszék
A fellebbezéssel támadott	
határozat:	9.K.700.064/2025/6. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy a felperes részére az elsőfokú bíróság által megállapított átalánykártérítés után 2022. december 22. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot is fizessen meg, egyben az alperes által előterjesztett viszontkeresetet elutasítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] helység1 Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és helység2 Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013. január 1. napjával – a hatáskörükbe tartozó döntések előkészítésével és a testületi döntések végrehajtásával kapcsolatos feladataik ellátására – alperes néven közös önkormányzati hivatalt hoztak létre. A hivatalt alapító megállapodást a 2018. november 26. napján egységes szerkezetbe foglalt okirat tartalmazza. A megállapodás 5.4.1. pontja szerint a jegyzőt pályázat útján a polgármesterek lakosságszámarányos többségi döntéssel nevezik ki, míg az 5.4.2. pont értelmében felette az egyéb munkáltatói jogokat helység1 Község polgármestere helység2 Község polgármesterének egyetértésével gyakorolja. A közös önkormányzati hivatalt fenntartó önkormányzatok polgármesterei 2021. október 6. napján a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjéről külön megállapodást kötöttek, amelynek keretében rögzítették, hogy a jegyző kinevezéséhez, felmentéséhez, továbbá az egyéb munkáltatói jogok gyakorlásához az egyetértésük szükséges.

[2] Az alperes 2020. január 7. napján közszolgálati jogviszonyt létesített a felperessel jegyzőt helyettesítő köztisztviselői munkakör ellátására, majd ezt követően, 2020. október 1. napjával helység1 Község polgármestere, név1 kinevezte a felperest jegyzőnek a közös önkormányzati hivatal élére.

[3] Az alperes 2022. augusztus 21. napján azonnali hatályú felmentéssel megszüntette a felperes közszolgálati jogviszonyát, majd 2022. szeptember 25. napján a felek „peren kívüli egyezség” megnevezéssel megállapodást kötöttek (a továbbiakban: Megállapodás), amelyben rögzítették, hogy a felperes felmentése jogszabályba ütközően történt (I.1. pont). Erre tekintettel az alperes a jogsértő intézkedést visszavonta, és a felperest az eredeti munkakörébe visszahelyezte, egyúttal akként rendelkezett, hogy a köztisztviselői jogviszonya folyamatosnak minősül (II. 1-2. pont). Egyebekben kötelezettséget vállalt a felperes elmaradt illetményének, és egyéb járandóságainak (cafetéria-juttatás, munkába járással kapcsolatos költségterítés) megtérítésére, valamint 6 havi illetménynek megfelelő sérelemdíj (2.958.600 forint) megfizetésére, továbbá a felmentéssel kapcsolatban felmerült költségeinek (300.000 forint) megtérítésére (II. 3-5. pont). A Megállapodást a felperes és név1 polgármester látták el kézjegyükkel. Ezen okiratban foglaltak alapján az alperes 2022. december 22. napjáig mindösszesen 1.679.044 forintot fizetett a felperes részére, amely összeg egyrészt 692.844 forint elmaradt illetményből, táppénzből, cafetéria-juttatásból és munkába járási költségterítésből, másrészt 986.200 forint sérelemdíjból tevődött össze.

[4] Mindezen előzményeket követően helység1 Község Önkormányzata és helység2 Község Önkormányzata polgármesterei az alperes nevében és képviselőként eljárva 2022. december 22. napján – bizalomvesztés jogcímére alapítva – azonnali hatályú felmentéssel megszüntették a felperes közszolgálati jogviszonyát.

Az előzményi elsőfokú és másodfokú eljárás

[5] A felperes a keresetében a felmentés jogellenességére hivatkozással azt kérte, hogy a bíróság a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 193. § (5) bekezdése alapján kötelezze az alperest 24 havi illetményének megfelelő összegű, mindösszesen 11.834.400 forint átalánykártérítés, továbbá a Megállapodásban rögzített, azonban meg nem fizetett 4 havi sérelemdíjnak megfelelő 1.792.400 forint megfizetésére.

[6] Az alperes a védiratában a kereset elutasítását kérte. A per folyamán előterjesztett viszontkeresetében ezen túlmenően indítványozta a Megállapodás érvénytelenségének megállapítását, továbbá a felperes kötelezését a már kifizetett 1.679.044 forint tőke, valamint annak 2022. december 3. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére. A viszontkereset anyagi jogi alapjaként a Kttv. 23. § (1)-(3) bekezdéseire, 25. § (6) bekezdésére, 160. §-ára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:14. § (1) bekezdésére és 6:48. §-ára hivatkozott. Álláspontja szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozó megállapodás 5.4.1. és 5.4.2. pontjaiból az következik, hogy a felperes és név1 polgármester között létrejött Megállapodás érvényes megkötéséhez a helység2 polgármester egyetértése is szükséges lett volna. Mivel ezen érvényességi feltétel nem teljesült, a Megállapodás jogszabályba ütközik, ekként semmisnek minősül; továbbá arra is hivatkozott, hogy az színlelt, illetve a jogszabály megkerülésével jött létre.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek átalánykártérítés jogcímén 3.251.956 forintot, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Döntését a Kttv. 63. § (2) bekezdés e) pontjára, 76. § (2) bekezdésére, 193. § (5) bekezdésére, valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 83. § b) pontjára alapította.

[8] A felmentés jogellenességének megállapítása mellett a felperes javára 10 havi illetményének megfelelő összegű átalánykártérítést ítélt meg.

[9] Az alperes viszontkeresetét ugyancsak megalapozottnak találta. Megállapította, hogy a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjéről szóló megállapodás II.2.) pontja értelmében a közös önkormányzati hivatal jegyzőjének kinevezéséhez az érintett települések polgármestereinek kölcsönös egyetértése szükséges, ám ezen kikötés ellentmond az Mötv. 83/B. § b) pontjának, amely e döntést – eltérést nem engedve – az érintett települések polgármestereinek lakosságszámarányos többségi döntési jogkörébe utalja. Ebből okszerűen következik, hogy ezen kérdésben a perbeli esetben a nagyobb lakosságszámmal rendelkező helység1 polgármestere jogszerűen dönthetett a helység2 polgármester egyetértése nélkül is.

[10] Más jogi megítélés alá esik ugyanakkor az egyéb munkáltatói jogok gyakorlása. Ezen hatáskörök esetében ugyanis az Mötv. megengedi az eltérést, így az említett megállapodás II.3.) pontja alapján – amely e kérdésben is a döntés érvényességét a polgármesterek egyetértéséhez köti – ezen eltérő rendelkezés volt alkalmazandó. Ebből kiindulva, mivel az alperes a Megállapodásban a felperes illetményének és egyéb járandóságainak (cafetéria, munkába járás költsége) megtérítését, valamint sérelemdíj megfizetését vállalta – amely döntések egyértelműen az egyéb munkáltatói jogkörbe

tartoznak –, ezek érvényességéhez a helység² polgármester egyetértése is szükséges lett volna. A Megállapodáson azonban alperesi oldalról csak név¹ polgármester aláírása szerepel, akinek előadása (miszerint a Megállapodásról a helység² polgármester is tudomással bírt és azzal egyetértett) nem fogadható el, e körben ugyanis a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése alapján az okirati bizonyíték irányadó, s ennek nyomán az egyetértés hiánya állapítható meg.

[11] Mindebből az következik, hogy az alperes megalapozottan kérte a semmis Megállapodás alapján a felperes részére jogalap nélkül már kifizetett 1.679.044 forint visszafizetését, vagyis a viszontkeresete alapos, az 1.972.400 forint sérelemdíj megfizetésére irányuló felperesi kereseti kérelem pedig alaptalan. Minderről az ítéletében oly módon rendelkezett, hogy a felperesnek megítélt átalánykártérítésből levonta az utóbbi összeget, és csak a fennmaradó részt ítélte meg a felperesnek, ezt meghaladóan pedig a keresetét elutasította.

[12] A felek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az 1.Kf.700.041/2024/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a felperessel 2022. december 22. napján közölt felmondás jogellenességének, a felperes és az alperes között 2022. szeptember 25. napján létrejött Megállapodás elmaradt illetményre, egyéb járandóságra és sérelemdíjra vonatkozó része érvénytelenségének megállapítása, valamint a meg nem fizetett sérelemdíj Megállapodáson alapuló megtérítése iránti igényt elutasító része tekintetében helybenhagyta, ezt meghaladóan hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[13] A megismételt eljárásra adott iránymutatásában előírta, hogy az elsőfokú bíróságnak a Megállapodás kérdéses része érvénytelenségéből kiindulva, és az érvénytelenség Kttv. 25. § (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményét alkalmazva vizsgálnia kell, hogy a Megállapodás alapján kifizetett összegek visszafizettetésének a Kttv. 160. § (1) bekezdésében foglalt feltételei fennállnak-e. Ennek során a feleket az anyagi pervezetés keretében megfelelően tájékoztatnia kell az őket terhelő bizonyítási kötelezettségről, így a Kttv. 160. § (2) bekezdése szerinti bizonyítási szabályról. Az átalánykártérítés összecszerűségének kérdésében vizsgálnia és értékelnie kell a felperes által e körben a keresetében és a fellebbezésében megjelölt körülményeket, számot adva arról, hogy az összecszerűség meghatározása során mely körülményt és milyen súllyal fogadott el, illetve melyeket nem fogadott el, s ennek mi volt az oka. E körben értékelnie kell a meglévő okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat (felperes élettársa), s amennyiben szükséges, további bizonyítást kell lefolytatnia. Vizsgálnia kell, hogy a felperes eleget tett-e a kárenyhítési kötelezettségének (álláskeresési járadék igénylése). Mindezeket követően kerül abba a helyzetbe, hogy az átalánykártérítés összecszerűségének kérdésében megalapozott döntést hozhasson.

A felek megismételt eljárásban tett nyilatkozatai és az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítélete

[14] A felperes a megismételt eljárás során – a 6. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak szerint – a keresetét akként pontosította, hogy az általa igényelt összeg (24 havi

illetményének megfelelő 11.834.400 forint átalánykártérítés) után a jogviszony megszűntetésétől a tényleges kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

[15] Az alperes fenntartotta az előzmény eljárásban előterjesztett viszontkeresetét.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.903.400 forintot átalánykártérítés címén, ezt meghaladóan a keresetet elutasította; egyúttal kötelezte a felperest 1.679.044 forint és ezen összeg után járó törvényes mértékű késedelmi kamat alperesnek történő megfizetésére.

[17] Az átalánykártérítés jogalapja és mértéke körében a Kttv. 193. § (5) bekezdésére, a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján irányadó Pp. 279. § (3) bekezdésére, valamint az ahhoz fűzött jogalkotói indokolásra, továbbá a Kúria precedens határozataiban lefektetett joggyakorlatra hivatkozott (Kfv.VII.45.017/2021/4., Kf.40.483/2021/6., Kf.45.098/2022/6. és Kf.45.106/2022/6.).

[18] Ezen normatív keretek alkalmazásával, az átalánykártérítésösszagszerűségének meghatározása körében mindenekelőtt értékelte az év végi ünnepeket közvetlenül megelőző, azonnali hatályú jogviszony megszűntetéséből eredő fokozott pszichés terhet, a felmentési időre járó juttatás elmaradását, továbbá azt a körülményt, hogy a Kttv. bizalomvesztésre hivatkozással az azonnali hatályú jogviszony megszűntetést nem teszi lehetővé, ekként az erre alapított jogellenes intézkedés a felperes szakmai előmenetelét is hátrányosan érinthette. Kiemelten értékelte egyúttal, hogy a felmentés tényleges indoka nem a hivatkozott bizalomvesztés volt, hanem a helység2 polgármesternek a felperessel szemben a jogviszony fennállása alatt mindvégig tanúsított, ellenséges és személyeskedésbe forduló magatartása, amely az helység1 polgármester-választást követően a jogviszony megszűntetésében csúcsosodott ki. E körben értékelte a felperes vezetői munkakörét, mintegy 30 év közszolgálatban eltöltött idejét, valamint az élettársa tanúvallomása alapján a magánéleti kapcsolatára gyakorolt tartósan hátrányos következményeket is. Ezzel egyidejűleg megállapította, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, mivel 2022. december 23. napjától 2023. március 22. napjáig bruttó 512.000 forint összegű állskeresési járadékban részesült.

[19] Mindezek alapján – a bizonyítási eljárás során feltárt és a bírói mérlegelés körébe vont fenti tényezők együttes értékelése eredményeként – a szabad mérlegelési jogkörében eljárva a felperes javára 14 havi illetményének megfelelő mértékű átalánykártérítés megállapítását ítélte indokoltnak és a jogsértés tárgyi súlyával arányban állónak.

[20] A viszontkereset elbírálása során abból az előzményi ítéletében már rögzített, s az ítéltábla által is megerősített jogi helyzetből indult ki, hogy a felek 2022. szeptember 25. napján kötött Megállapodásának a felperesi juttatásokat megállapító része az Mötv. 83. § b) pontjába ütközött, ezért a Kttv. 23. § (1) és (3) bekezdései alapján semmis volt, amelyre a Kttv. 25. § (6) bekezdése folytán a Kttv. 160. § (1) bekezdésében szabályozott jogkövetkezményeket kellett alkalmazni. Ennek keretében arra a következtetésre jutott, hogy a közös önkormányzati hivatal vezetőjeként eljáró felperestől a jegyzői munkakörre irányadó fokozott szakmai mérce mellett elvárható lett volna annak felismerése, hogy a 2021. október 6. napján kötött Megállapodás alapján az egyéb munkáltatói jogok gyakorlásához a helység2 polgármester egyetértése is szükséges lett volna, a Megállapodás azonban kizárólag az helység1 polgármester részvételével jött létre. A felperes nem úgy járt el, ahogy az adott

helyzetben általában elvárható, amivel megszegte a Kttv. 76. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségét. E körülmény miatt fennáll a kártérítési felelőssége, ezért az alperes viszontkeresete a Megállapodás alapján teljesített 1.679.044 forint visszakövetelése tárgyában alapos.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem

[21] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és egyrészt a javára megítélt átalánykártérítés összege után járó törvényes mértékű késedelmi kamat megállapítását, másrészt az alperes javára megítélt viszontkereset elutasítását kérte.

[22] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a megítélt átalánykártérítés után járó késedelmi kamat megállapítására irányuló kifejezett kereseti kérelmét érdemben nem bírálta el, és a mellőzés okáról az ítélet indokolásában sem adott számot. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ezen implicit elutasító döntésével, valamint az indokolási kötelezettség elmulasztásával megsértette a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán irányadó Pp. 341. § (1) bekezdését és 346. § (4)-(5) bekezdéseit, a Kp. 86. § (1) bekezdésében foglalt, a kereset kimerítését megkövetelő garanciális szabályt, továbbá a Kp. 2. § (1) bekezdése szerinti hatékony jogvédelemhez fűződő követelményeket. A kamatigény anyagi jogi alapjaként – a Ptk. 1:2. § (2) bekezdésére, a 6:532. §-ában foglalt azonnali esedékesség elvére, a kapcsolódó jogirodalmi állaspontra, valamint a Kúria Kf.VII.45.097/2022/6. számú precedens határozatára hivatkozva – kiemelte, hogy a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése miatti átalánykártérítés a károsodás bekövetkeztével, azaz a perbeli esetben a 2022. december 22-i felmentés napjával esedékessé vált. A Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján a tőkeösszeg után ezen időponttól kezdődően törvényes mértékű késedelmi kamatra jogosult.

[23] A viszontkereset elbírálását érintő eljárásjogi érvelése szerint az ítéltábla megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatása alapján a törvényszék a 9.K.700.064/2025/3. számú végzésében kifejezetten felhívta az alperest a Kttv. 160. § (2) bekezdéséből fakadó bizonyítási kötelezettség teljesítésére, az alperes azonban semmilyen bizonyítási indítványt nem terjesztett elő a kár bekövetkezte, annak mértéke és az okozati összefüggés tekintetében. Álláspontja szerint azzal, hogy az alperesi bizonyítás teljes hiánya ellenére helyt adott a viszontkeresetnek, az elsőfokú bíróság túlerjeszkedett a felek kérelmein, és megsértette a Kp. 78. § (1) és (2) bekezdéseiben, valamint a Pp. 279. §-ában rögzített perrendi szabályokat, egyúttal megfosztva őt a kimentés (az elvárható magatartás bizonyításának) lehetőségétől is.

[24] Anyagi jogi szempontból vitatta a Kttv. 160. § (1) bekezdésében előírt kártérítési felelőssége fennállását. Érvelése szerint a 2022. szeptember 25-én kelt, utóbb érvénytelennek bizonyult Megállapodás aláírásakor még nem állt közszolgálati jogviszonyban – kinevezésére csak másnap került sor –, ekként a Megállapodást nem vezető beosztású köztisztviselőként, hanem munkavállalói minőségében kötötte. Ebből okszerűen következik, hogy nem terhelte a munkáltatói jogkörgyakorló (az helységi polgármester) képviseleti jogosultságának és a fenntartó önkormányzatok közötti egyetértési kötelezettség meglétének ellenőrzése. A munkáltató felelősségi körébe tartozott a megfelelő felhatalmazás birtokában történő szerződéskötés, mely álláspontja alátámasztására a Kúria Kfv.VII.37.538/2020/6. számú határozatára, valamint a Kttv. köztisztviselőt védő 37. § (5) bekezdésére hivatkozott.

[25] Végül vitatta az alperes által követelt összeg mértékét is. Rámutatott, hogy az olyan tételeket is magában foglal – a munkába járás jogszabályon alapuló költségtérítését,

valamint a keresőképtelenség idejére folyósított, kifizetőhelyi minőségben továbbított táppénzt –, amelyek visszafizetésére kártérítési felelősség hiányában és jogalap nélkül kötelezte az elsőfokú bíróság.

[26] Az alperes a fellebbezésében szintén az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatását, és a felperes javára megállapított átalánykártérítés 3 havi illetménynek megfelelő 1.479.300 forint összegre történő mérséklését kérte.

[27] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 14 havi átalánykártérítés megállapításával megsértette a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 279. § (3) bekezdésében rögzített, a bizonyítékok okszerű és logikai ellentmondásoktól mentes mérlegelésének követelményét, valamint a Kttv. 193. § (5) bekezdését. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét elmulasztva nem adott számot arról, hogy a megismételt eljárás során milyen ténybeli vagy jogi indokok alapján emelte fel a korábban megítélt 10 havi mértéket 14 havira.

[28] A kártérítés mértékét érdemben vitatva hangsúlyozta, hogy az irányadó felsőbírósági joggyakorlat – így a Kúria Mfv.II.10.401/2018/4. számú eseti döntése – a jogviszonyban töltött időt kiemelt súllyal értékeli. Ebből okszerűen következik, hogy a felperes alig 2 éves, ténylegesen munkában töltött idejéhez viszonyítva a 14 havi illetménynek megfelelő összeg eltúlzott, mértéke meghaladja a jogszerű foglalkoztatás időtartamát is. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelt a felperes elhelyezkedési nehézségeit a terhére, minthogy az a peradatokkal – köztük a korábbi teljesítményértékelésekkel – igazolt hanyag és szakszerűtlen munkavégzéséből fakadó szakmai megítélésére vezethető vissza. Ugyancsak megalapozatlannak tartotta az év végi időzítésből és a magánéleti válságból levezetett többlétsérelmet; rögzítve egyrészt, hogy a felperes a választásokat követő kötelező munkakör-átadási kötelezettségét maga szegte meg, másrészt a korábbi felmentések utáni felmentési időre járó juttatásokat és végkielégítést a törvényes rendben megkapta, így e körben további kompenzációnak nincs helye. Ezzel összefüggésben – vitatva a törvényszék azon mérlegelési szempontját is, amely a bizalomvesztés tényleges indokát a helység2 polgármester személyes ellenszenvében jelölte meg – arra hivatkozott, hogy a felperes személyének „el nem fogadása” valójában nem szubjektív alapokon nyugodott, hanem a felperes sorozatos, a Szervezeti és Működési Szabályzat 37. § (1) bekezdésében rögzített hivatalvezetői és törvényességi kötelezettségeit sértő mulasztásaiból, úgymint a munkarend be nem tartásából, a feladatok nem megfelelő elvégzéséből és a képviselő-testület irányában fennálló szakmai kötelezettségek elhanyagolásából fakadt.

[29] Az összecszerűség cáfolatán túlmenően az érvelésében a perbeli közszolgálati jogviszony közjogi érvénytelenségét is állította. Kiemelte, hogy a felperes 2022. szeptember 25-i, peren kívüli Megállapodáson alapuló ismételt kinevezése az Mötv. 82. § (1) bekezdésébe, 83. §-ába, valamint a Kttv. 247. § (5) bekezdésébe ütköző módon, a kógens pályázati eljárás mellőzésével történt. A jogszabálysértést súlyosbítja, hogy ezen időpontban a jegyzői tisztséget egy szabályos eljárásban kinevezett másik személy jogszerűen betöltötte. E körben hivatkozott az eredeti, 2022. augusztus 21-i felmentést aláíró név1 korábbi polgármester írásbeli indoklására, amely a felperes elégtelen teljesítményét, szakmai mulasztásait és a bizalomvesztés objektív alapjait rögzítette; egyúttal vitatta ezen tanú jelen perben tett, a korábbi okirati bizonyítékokkal egyértelműen szemben álló nyilatkozatainak hitelességét. Hangsúlyozta továbbá, hogy a felperestől – mint a törvényesség öreként eljáró jegyzőtől – szakmailag elvárható lett volna a jogellenes kinevezési konstrukció felismerése és visszautasítása.

[30] Mindezek összegzeként arra a következtetésre jutott, hogy a közjogi alapjait tekintve érvénytelen jogviszonyra, a felperes kiugróan rövid munkaviszonyára és igazolt szakmai mulasztásaira, valamint az elsőfokú bíróság iratellenes és önkényes mérlegelésére tekintettel a megállapított átalánykártérítés mértéke jogszabálysértő. A jogsértés arányos és jogszerű kompenzálására a 3 havi illetménynek megfelelő összeg megállapítása alkalmas.

[31] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében – tartalma szerint – alperes fellebbezésével érintett elsőfokú ítéleti rendelkezés helybenhagyását kérte.

[32] Mindenekelőtt eljárásjogi és formai akadályokra hivatkozott, kiemelve, hogy az alperes a fellebbezésében nem jelölte meg egzakt módon, hogy a támadott ítélet mely konkrét rendelkezését és milyen jogalapon tartja jogszabálysértőnek. Hangsúlyozta továbbá, hogy a fellebbezésben hivatkozott érvek jelentős része – így a jogviszony 2022. augusztusi megszüntetésének állítólagos jogszerűsége, a munkavégzésének minősége, valamint a kinevezés és a jogviszony helyreállításának érvényessége – olyan ténykérdéseket és jogi minősítéseket érint, amelyeket az ítéltábla a jogerős ítéletével már véglegesen lezárt, így e körben a res iudicata (ítélt dolog) hatálya a további felülbírálatot fogalmilag kizárja. Hangsúlyozta, hogy az első- és másodfokú bíróság is egybehangzóan rögzítette: az alperes az eljárás során sem okirati bizonyítékokkal, sem tanúvallomásokkal nem tudta igazolni a hanyag munkavégzésére, utasításmegtagadására vagy egyéb szakmai mulasztásaira vonatkozó állításait. Ezzel összefüggésben kiemelte az előző helységi polgármester (név1) tanúvallomását, aki egyértelműen nyilatkozott a vele szembeni bizalom folyamatos fennállásáról, továbbá arról, hogy az utóbb – a Pécsi Törvényszék által jogerősen – megsemmisített negatív teljesítményértékelést kizárólag a helység2 polgármester nyomására állította ki.

[33] Az átalánykártérítés összecszerűsége és a törvényszék mérlegelési tevékenysége kapcsán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság – a vonatkozó jogszabályi rendelkezések maradéktalan betartásával – a másodfokú bíróság korábbi iránymutatásának megfelelően, az ítélete [27] bekezdésében 14 ponton keresztül, részletesen és okszerűen fejtette ki a mérlegelési körbe vont körülményeket és azok súlyát. Alaptalannak tartotta a rövid jogviszonyra alapított alperesi érvelést, rögzítve egyrészt, hogy a folyamatos közszolgálati jogviszonya az alperesnél közel három évet (2 év 11 hónap 16 napot) tett ki, másrészt a Kttv. 193. § (5) bekezdése értelmében az átalánykártérítés mértékének meghatározása során nem kizárólag az érintett munkáltatónál eltöltött idő, hanem az eset összes körülménye – különösen a jogsértés és annak következményei súlya – vizsgálendő. Ezt az álláspontot támasztja alá az alperes által hivatkozott Mfv.II.10.401/2018/4. számú kúriai döntés elvi tartalma is.

[34] A jogsértés súlya körében kiemelte a mögötte álló, több mint 30 éves folyamatos, kiváló minősítésekkel kísért közszolgálati múltat, amelyben az alperesi jogellenes megszüntetés helyrehozhatatlan szakmai törést okozott. Vítatta továbbá, hogy az elhelyezkedési nehézségeit a saját szakmai hibái okozták volna; álláspontja szerint azt egyértelműen a helység2 polgármester részéről a nyilvánosság előtt – nyílt levelekben és a közösségi médiában – kifejtett, a szakmai és emberi hitelét aláásó, személyeskedő támadások idézték elő, amelyek miatt indított magánvádas büntetőeljárásban a helység2 polgármester bűnössége jogerősen megállapítást nyert.

[35] Végezetül ténybelileg cáfolta az alperes azon állítását, miszerint a felmentési időre járó illetményt és a végkielégítést megkapta volna. Rámutatott, hogy a jogviszony megszüntetésére azonnali hatállyal (bizalomvesztés okán) került sor, így ezen juttatásoktól elesett, ami az elsőfokú bíróság által jogszerűen értékelhető többlétsérelmet jelentett.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[36] A felperes fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.

[37] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásra az adott iránymutatásban foglaltaknak eleget tett, és az átalánykártérítés összegszerűségének meghatározása körében a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatva, a feltárt peradatoknak a törvényi előírásokkal összhangban álló, okszerű mérlegelésével hozta meg döntését, amelynek eredményével az ítéltábla egyetértett. Ugyanakkor perrendi mulasztást valósított meg azáltal, hogy a felperes részéről az átalánykártérítés tőkeösszege után érvényesített késedelmi kamat iránti kereseti kérelemről nem rendelkezett. A viszontkereset érdemi elbírálása körében – jöllehet az irányadó tényállást és az alkalmazandó normatív kereteket helytállóan rögzítette – a feltárt peradatokból téves következtetést vont le.

[38] Az ítéltábla elsőként a viszontkeresettel érvényesített igény tárgyában hozott ítéleti rendelkezés jogszerűségét vizsgálta, tekintettel arra, hogy az anyagi jogi felelősség alapjának tisztázása olyan fundamentális előkérdés, amelyhez képest az átalánykártérítés számszerűsítése és a járulékos kamatigény elbírálása másodlagos. Ennek során az ítéltábla abból a – korábbi (előzményi) ítéletében már irányadóként elfogadott – ténybeli és jogi alapvetésből indult ki, hogy a felek között 2022. szeptember 25. napján létrejött Megállapodásnak a felperesi járandóságokat megállapító rendelkezései – az Möt. 83/B. § b) pontjában foglalt kógens előírásokra figyelemmel – közjogi értelemben semmisesk, ekként érvénytelenek. Ezen érvénytelenség perbeli jogkövetkezményeinek elbírálására – amint azt az ítéltábla az előzményi határozatában szintén rögzítette – a Kttv. 25. § (6) bekezdésének utaló szabálya alapján a törvény kártérítési felelősségre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, ami a Kttv. 160. § (1) bekezdése értelmében a felperesi felróhatóság – az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsításának – érdemi vizsgálatát teszi szükségessé. Ebből a normatív láncolatból okszerűen következik az a kiindulópont, hogy a semmisség jogkövetkezményeként a kártérítési, illetőleg visszafizetési kötelezettség kizárólag abban az esetben alkalmazható a felperessel szemben, amennyiben a Megállapodás megkötésével összefüggésben a felróható magatartása kétséget kizáróan megállapítható. E körben az ítéltábla elvi élel mutat rá arra, hogy a köztisztviselői kártérítési felelősség hivatkozott rendelkezésének alkalmazása során az elvárhatóság törvényi mércéje nem a tisztviselő egyéni képességeihez igazodó szubjektív kategória, hanem egy olyan objektív zsinórmérték, amely – az „általában elvárható magatartás” elvét tartalommal megtöltve – a hasonló beosztást betöltő, azonos szakmai felkészültségű közszolgálati tisztviselőtől az adott helyzetben megkövetelhető normakövető magatartást, fokozott hivatásbeli gondosságot és előrelátást testesíti meg. Ebből logikai szükségszerűséggel következik, hogy az elvárható magatartással ellentétes, s ekként a kártérítési felelősséget megalapozó vétkes kötelezettségzegést az a tevőleges vagy mulasztásban megnyilvánuló cselekmény valósítja meg, amelynek során az érintett – a tisztségéből fakadó szakmai követelményeket figyelmen

kívül hagyva – oly módon idéz elő vagy fogad el egy jogellenes helyzetet, hogy annak felismerése és elhárítása a tőle objektíve – azaz általában – elvárható gondosság tanúsítása mellett jogszabályi kötelessége lett volna.

[39] Az elsőfokú bíróság – az ítéltábla megismételt eljárásra adott iránymutatása alapján – helytállóan járt el, amikor e normatív keretrendszerben kívánta elvégezni az alperesi vizontkereset érdemi elbírálását. E körben arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek mint a közös önkormányzati hivatal jegyzőjének – a tisztségéhez kapcsolódó, a törvényesség biztosítására irányuló fokozott szakmai felelősségre tekintettel – kötelessége lett volna felismerni, hogy a Megállapodásnak a járandóságokat megállapító része a szükséges fenntartói egyetértés hiányában érvénytelen. Ezáltal bizonyítottnak tekintette, hogy a felperes az ezzel ellentétes tartalmú megállapodás létrejöttében való közreműködésével megszegte az adott helyzetben általában elvárható magatartás követelményét, amelyre figyelemmel a kártérítési felelőssége megállapítható.

[40] Elkerülte azonban a figyelmét, hogy a felperesi felróhatóságról alkotott jogi álláspontja kialakításának és következtetései levonásának törvényi előfeltétele, azaz a Kttv. 160. § (2) bekezdésében megkövetelt bizonyítás alperes általi eredményes teljesítése a perben – felhívás ellenére – nem történt meg. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a felperes felelősségét, mert a rendelkezésre álló peradatok alapján nem volt kétséget kizáróan igazolható olyan, a [38] bekezdésben meghatározott objektív mércét sértő, tevőleges vagy mulasztásban megnyilvánuló vétkes kötelezettségszegés, amely a kártérítési, illetve visszafizetési felelősség megállapításához elegendő lett volna. Ennek az oka, hogy a rendelkezésre álló peradatok alapján – az alperes bizonyítási kötelezettsége teljesítésének hiányában – nem rekonstruálható a szerződéskötés, s azon belül is az okirat megszövegezésének tényleges mechanizmusa; nevezetesen nem állapítható meg az, hogy a Megállapodás tervezetét ki készítette elő, azt a munkáltató egyoldalúan, mintegy kész tényként tárta-e a felperes elé, avagy a felperes tevőlegesen közreműködött annak megszövegezésében. Ugyanígy tisztázatlan maradt, hogy a szerződéskötési folyamat során a felperes rendelkezett-e egyáltalán érdemi ráhatással a szöveg tartalmára, volt-e lehetősége és kellő ideje a tervezet előzetes tanulmányozására és véleményezésére, illetőleg adott volt-e számára a reális esély az esetleges közjogi aggályok és jogi kifogások megfogalmazására, érvényesítésére. A bizonyítatlanság kiterjed az aláírási folyamat pontos kronológiájára és a felperes ehhez kapcsolódó tudattartalmára is, mert jöllehet az okirat formálisan csupán a felperes és az helység1 polgármester nyomtatott nevét tartalmazza (bevezető rész, aláírás), e szerkesztési sajátosság nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a Megállapodást utólag a helység2 polgármester is ellássa az érvényességhez szükséges egyetértési vagy jóváhagyási záradékkal. Ebből pedig az következik, hogy a felróhatóság megítélése szempontjából perdöntő jelentősége lett volna azon kérdés tisztázásának is, hogy a felperes a saját aláírásának időpontjában ténylegesen tudott-e, vagy az adott helyzetben tudnia kellett-e arról, hogy a másik településvezető az okirat utólagos szignálásától el fog zárkózni. Ezen egzakt ténybeli körülmények feltáratlansága mellett – figyelemmel arra is, hogy az elvárhatósági mércét sértő, felróható magatartás csak egy bizonyítottan a másként cselekvés objektív lehetőségét biztosító helyzetben valósulhat meg – nem állapítható meg, hogy a felperes a Megállapodás aláírásakor ténylegesen abban a helyzetben lett volna, hogy a jogszabálysértést felismerje és azzal szemben érdemben fellépjen.

[41] Ezen bizonyítási hiányosságok perrendi értékelése során az eljáró bíróságnak mindenekelőtt a köztisztviselői kárfelelősség sui generis, a Kttv. 160. § (2) bekezdésében rögzített kógens bizonyítási szabályából kell kiindulnia. E norma értelmében a kártérítési felelősség konjunktív feltételeinek – a vétkes magatartásnak, a kár bekövetkeztének és mértékének, valamint az okozati összefüggésnek – a bizonyítása a kárigényt érvényesítő munkáltatót terheli. Az ítéltábla rámutat, hogy e kötelezettségre már az előzményi másodfokú ítélet iránymutatása is kifejezetten utalt, az elsőfokú bíróság pedig a 3. sorszámú végzésébe foglalt anyagi pervezetés keretében egyértelműen tájékoztatta a feleket a bizonyítási teherről, amiből okszerűen következik, hogy az alperesnek mindvégig tisztában kellett lennie a viszontkereset eredményességéhez elengedhetetlen bizonyítási kötelezettségével. Ezen egyértelmű perrendi előírás és bírói kioktatás ellenére az alperes a viszontkeresete érdemi megalapozása során csupán azon – önmagában helytálló, ám a felelősség megállapításához elégtelen – tényállításra szorítkozott, miszerint a megállapodás kérdéses rendelkezése a fenntartói egyetértés hiányában jogszabályba ütközik és érvénytelen. Ugyanakkor a kártérítési felelősség fent hivatkozott konjunktív feltételei, kiemelten a felperes szubjektív felróhatósága – a megállapodás előkészítésében, szövegezésében és aláírásában játszott tényleges szerepe, illetve ahhoz kapcsolódó tudattartalma – tekintetében semmilyen érdemi, a konkrét tényállást feltáró előadást nem tett, s az ezen körülmények tisztázására alkalmas bizonyítási indítvánnyal sem élt. Noha az irányadó tények felderítése érdekében lehetősége lett volna például a Megállapodást ténylegesen aláíró helységi polgármester, vagy a kérdéses időszakban a jegyzői, illetve a hivatalnál jogi feladatokat ellátó egyéb személyek tanúkénti meghallgatásának indítványozására, ezen bizonyítási eszközökkel nem élt. Ehelyett csupán utólagosan, a fellebbezésében hivatkozott elvi jelleggel arra, hogy a felperestől jegyzői minőségében elvárható lett volna a jogszabálysértés felismerése. E körben az ítéltábla rögzíti, hogy az érdemi tényállítások és a bizonyítási indítványok perbeli hiánya fogalmilag nem pótolható az elvárható magatartás mércéjére történő utólagos, csupán elvi szintű és általánosító hivatkozással.

[42] Mivel tehát az alperes a Kttv. 160. § (2) bekezdéséből és a Kp. bizonyítási rendjéből fakadó objektív bizonyítási kötelezettségének – a kifejezett bírósági felhívás ellenére – nem tett eleget, az ebből eredő, a szerződéskötés körülményeit és a felperesi felróhatóságot érintő ténybeli bizonyítatlanság – osztva e körben a felperesi fellebbezés érveit – eljárásjogilag kizárólag a saját terhére esik. Ezen bizonyítatlanság anyagi jogi következménye pedig az, hogy a Kttv. szerinti köztisztviselői kárfelelősség perbeli fennállása nem állapítható meg, ami szükségszerűen az alperesi viszontkereset megalapozatlanságát és elutasítását vonja maga után.

[43] Ezt követően – a felülbírálat előbbi logikai rendjét követve – az ítéltábla következő lépésben az alperes fellebbezése alapján az általánysértés összegszerűségének kérdését vizsgálta. Mindenekelőtt kiemeli, hogy az alperes fellebbezésében általánosságban sérelmezte az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének elmulasztását, mely eljárásjogi érvelését azonban nem támasztotta alá a konkrét eljárási jogszabálysértések tételes megjelölésével és dogmatikai levezetésével, így különösen nem hivatkozott a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseiben foglalt tartalmi és szerkezeti követelmények elsőfokú bíróság általi megsértésére. Az ítéltábla rámutat, hogy

ezen konkrét eljárásjogi hivatkozások hiánya önmagában nem alapozza meg a fellebbezés alaki okból történő visszautasítását, a mulasztás eljárásjogi jogkövetkezménye – a Kp. 99. § (1) bekezdésére,

100. § (2) bekezdés b) pontjára és 104. § (1) bekezdésére figyelemmel – az, hogy e hiányosság okán az ítéltábla a másodfokú eljárásban az ítéleti indokolási kötelezettség elsőfokú bíróság általi teljesítésének megfelelőségét a fellebbezésben kifejtettek érvek alapján nem bírálhatta felül. Mindazonáltal megjegyzi, hogy az átalánykártérítés alapjául szolgáló hónapok számának – az előzményi eljáráshoz képest – 10-ről 14-re történő felemelésének indoka kifejezett bírói magyarázat hiányában is logikailag egyértelmű. Míg ugyanis az alapeljárásban a törvényszék a 10 havi mértéket egyfelől a viszonylag rövid – mintegy 2 éves – időtartamú jogviszonyra mint csökkentő tényezőre, másfelől pedig mindössze két növelő körülményre (a helység² polgármester kezdetektől fogva ellenséges, személyeskedő megnyilvánulásaira, valamint a felmentés valótlan indokolásából fakadó jogsértés súlyára) alapította, addig a megismételt eljárásban – a lefolytatott bizonyítás eredményeként – további, a jogsérelem súlyát növelő körülményeket is a mérlegelés körébe vont. Ezek a többletkörülmények okszerűen megalapozták az átalánykártérítés összegszerű emelését. Ezzel összefüggésben az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróság által újonnan feltárt és mérlegelt többletkörülmények jelentős részének jogsérelemfokozó hatása magából a tényezők immanens természetéből, mintegy értelemszerűen fakad. Ennélfogva kompenzációt növelő jellegük elfogadása a szabad bírói mérlegelés keretei között fogalmilag nem is igényelt további, különösebb jogi alátámasztást (pl.: a felmondási időre járó juttatás elvesztése, illetve a bizalomvesztésre alapított felmentés szakmai előmenetelt negatívan befolyásoló hatása).

[44] Az alperes a fellebbezésében – az összegszerűség vitatása körében – eljárási és anyagi jogi jogszabálysértésként a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 279. § (3) bekezdésének, valamint a Kttv. 193. § (5) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az ítéltábla e körben mindenekelőtt rögzíti, hogy a felhívott rendelkezések tartalmuk és funkciójuk szerint szervesen egymásra épülő, egységes szabályozási rendszert alkotnak. A Kttv. 193. § (5) bekezdése ugyanis az átalánykártérítés anyagi jogi alapját, törvényi kereteit és érdemi mérlegelési szempontrendszerét határozza meg, amikor akként rendelkezik, hogy jogellenes megszüntetés esetén a tisztviselőt legalább 2, legfeljebb 24 havi illetményének megfelelő összeg illeti meg, amelynek konkrét mértékét az eset összes körülményére, különösen a jogsértés és annak következményei tárgyi súlyára figyelemmel kell megállapítani. Ehhez képest a Pp. 279. § (3) bekezdése eljárásjogi-módszertani oldalról biztosít felhatalmazást azokra az esetekre, amikor a követelés egzakt összegszerűsége szakértői véleménnyel vagy más közvetlen bizonyítékkal nem állapítható meg. Ilyenkor e norma a bíróságot arra jogosítja fel, hogy az összeget a per összes körülményének okszerű mérlegelésével, szabad belátása szerint határozza meg. Jogalkalmazási szempontból tehát, míg a Kttv. anyagi jogi szinten jelöli ki a bíróság által értékelendő tartalmi szempontokat, addig a Pp. azt a perjogi módszertant és keretrendszert biztosítja, amelynek révén ezen mérlegelés eredménye jogszerűen számszerűsíthető. Ezt a jogi konstrukciót támasztja alá a Kúria e kérdéskört is érintően irányadó, a Kf.VII.45.097/2022/6. számú döntésében testet öltő joggyakorlata is.

[45] Ezen normatív keretből kiindulva az ítéltábla rögzíti, hogy az alperes a fellebbezési érvelésével – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás eredményének és a bírói bizonyítékértékelés okszerűségének vitatásán keresztül – lényegében

a támadott ítéleti rendelkezés érdemi felülmérlegelését, a megállapított tényállás másodfokú revízióját, valamint az abból levont jogi következtetések megváltoztatását indítványozta. E felülbírálati keret a másodfokú eljárásban szorosan összefonódik a Kp. 100. §-ával, valamint a fellebbezéshez kötöttség Kp. 108. § (1) bekezdésében rögzített elvével. E szabályok értelmében ugyanis a felülbírálat terjedelme kizárólag arra korlátozódik, amit a fellebbezés – és az azzal szemben előterjesztett ellenkérelem – érdemben vitat, különös tekintettel az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelésének jogszerűségére, megalapozottságára és okszerűségére. E doktrinális keretből következik, hogy a „felülmérlegelés” nem korlátlan „újramérlegelés”, és funkciója nem az elsőfokú eljárás teljes körű megismétlése, hanem a fellebbezésben megjelölt sérelmek mentén annak kontrollálása, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelte-e, azokat összefüggéseikben vizsgálta-e, és a levont következtetései nem kirívóan okszerűtlenek-e. Amennyiben a fellebbezés nem dönti meg az elsőfokú bíróság által figyelembe vett adatok helytállóságát és az értékelés megalapozottságát, illetve nem mutat rá az okszerűséget kirívóan sértő logikai hibára, irratellenességre vagy releváns bizonyíték mellőzésére, a másodfokú bíróság nem jogosult arra, hogy azonos bizonyítéki alapon pusztán eltérő mérlegelés eredményeként az ítélet tény szintű megállapításait felülbírálja. Ezt a perjogi tételt alátámasztja az irányadó bírói joggyakorlat is (EBH2006. 1526.). Jóllehet a hivatkozott elvi döntés még a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) szabályozási rezsimje alatt született, az abban foglalt elvi tételek a jelen ügyben is irányadók, mivel a korabeli, bizonyítékértékelésre és fellebbezési felülbírálatra vonatkozó szabályok [rég Pp. 206. § (1) bekezdése, 252. § (3) bekezdése, 253. § (2) bekezdése] dogmatikai tartalmukban lényegileg analógnak tekinthetők a hatályos perjogi szabályozással [Pp. 279. § (1) bekezdése, Kp. 78. §-a, Kp. 108. § (1) bekezdése].

[46] E keretek között eljárva az ítéltábla – az átalánykártérítés összecszerűségét megállapító ítéleti rendelkezés és az azt támadó alperesi fellebbezés érdemi felülbírálata során – arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelése körében nem azonosítható sem irratellenesség, sem a formális logika szabályaiba ütköző ellentmondás, sem pedig releváns bizonyíték okszerűtlen mellőzése. Ennélfogva a bizonyítékok másodfokú felülmérlegelésének, s ezen keresztül a támadott ítéleti tényállás megváltoztatásának perrendi alapja hiányzik.

[47] Az év végi ünnepeket közvetlenül megelőző jogviszony megszüntetés törvényszéki értékelésének helytállósága, illetve az alperes ezt vitató érvelésének cáfolata körében az ítéltábla elvi élel mutat rá arra, hogy a Kttv. 193. § (5) bekezdése szerinti átalánykártérítés rendeltetése a jogellenes munkáltatói intézkedésből közvetlenül eredő valamennyi hátrány egységes és átfogó kompenzálása. Ezt a zárt reparatív funkciót erősíti meg a Kúria hivatkozott, Kf.VII.45.097/2022/6. számú határozatában rögzített iránymutatás is, amely szerint e jogintézmény „valamennyi – a jogellenes megszüntetéssel összefüggő – kár kompenzálására szolgál”, aminek következtében az átalánykártérítésen felül további követelés – így elmaradt illetmény vagy végkielégítés – érvényesítésére a törvény nem ad lehetőséget, és a kompenzáció a tisztviselőt a jogsérelem súlya alapján akkor is megilleti, ha további kifejezett vagyoni kára nem keletkezett ([50]-[51] bekezdés). Mindebből az következik, hogy a kártérítés mértékének meghatározásakor az ünnepi időszakra eső időzítésből fakadó fokozott érzelmi és egzisztenciális teher okszerűen értékelhető a kompenzációt növelő (súlyosító) körülményként, amint azt az elsőfokú bíróság is helytállóan

felismerte. Ezzel szemben teljes mértékben alaptalan az alperes azon, a jogsérelem súlyát relativizálni törekvő fellebbezési védekezése, amely a felperes állítólagos hanyag munkavégzésére, a decemberi időközi polgármester-választás következményeinek előreláthatóságára, valamint a munkakör-átadási kötelezettség elmulasztására hivatkozott. Az ítéltábla kiemeli, hogy a jogviszony megszüntetésének jogszerűségét alátámasztani hivatott, ám a perben érdemben megdőlt munkáltatói indokok eljárásjogilag nem konvertálhatók át az átalánykártérítés összegét mérséklő tényezővé. Így fogalmilag kizárt a kártérítés összecszerűsége körében olyan vélt vagy valós munkáltatói sérelmek figyelembevétele, amelyek magát a később jogellenesnek minősített intézkedést eredendően kiváltották; ezekhez ugyanis a hatályos szabályozás más önálló jogkövetkezményeket fűz (így a fegyelmi felelősségre vonást, a munkáltatói kárigény érvényesítését, avagy egy eleve jogszerű felmentés közlését).

[48] Ugyanezen eljárásjogi megítélés alá esik az elsőfokú bíróság azon – az átalánykártérítés mértékének meghatározása körében kiemelt súllyal és okszerűen értékelt – megállapítása is, amely szerint az azonnali hatályú felmentés formális indokaként megjelölt bizalomvesztés mögött ténylegesen a helység2 polgármester részéről a felperessel szemben a jogviszony teljes tartama alatt tanúsított, személyeskedésbe forduló ellenséges magatartás állt, amely az helység1 polgármester-választást követően a jogviszony azonnali megszüntetésében öltött testet. Az ítéltábla rámutat, hogy az alperes a fellebbezésében e mérlegelési szempontot tévesen értelmezte, és olyan eljárásjogilag irreleváns érvekkel támadta, amelyek a felülbírálat eredményét fogalmilag nem befolyásolhatták. E körben kiemeli: az átalánykártérítés összecszerűségének meghatározása tekintetében már nem annak újbóli vizsgálata képezte a mérlegelés tárgyát, hogy fennállt-e a felperes és a helység2 polgármester közötti ellenséges viszony. E tényállási elem fennállását ugyanis a felmentés jogellenességét megállapító előzményi jogerős ítélet már – a res iudicata (ítélt dolog) anyagi jogerejével – megdönthetetlen tényként rögzítette. A megismételt eljárásban így kizárólag annak értékelésére nyílt törvényes lehetőség, hogy e jogerősen rögzült körülmény a jogsérelem súlyát milyen mértékben fokozta, és ezáltal a Kttv. 193. § (5) bekezdése szerinti kompenzáció összegére milyen kihatással volt. Ennélfogva az alperes azon fellebbezési érvei, amelyek a rossz viszony kialakulásának okait, a helység2 polgármester szubjektív indítékait, illetve a felperes állítólagos szakmai hiányosságait kívánták újból vitatottá tenni, az átalánykártérítés összecszerű meghatározásának szűken vett mérlegelési körében már nem hordoztak jogi relevanciát, mert nem a még nyitva álló értékelési kérdéshez tartoztak, hanem az ezt megelőzően már jogerősen rögzített tényállási elem fennállásának utólagos kétségbevonására irányultak, amelyre a jelen felülbírálati szakaszban perjogilag nincs mód. Mivel az alperes által e körben felhozott érvek nem a mérlegelés ténylegesen releváns szempontjaira irányultak, hanem a már lezárt ténybeli alap újbóli vitatására, az elsőfokú bíróság e körben kifejtett mérlegelésének helytállóságát nem tehatték kérdésessé, és annak eredményét sem befolyásolhatták.

[49] Mindezekon túlmenően alaptalanul állította az alperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem határozta meg kellő pontossággal a jogellenes jogviszony megszüntetés következtében elmaradt járandóságok jellegét és jogalapját, tekintettel arra, hogy az azonnali hatályú, jogellenes felmentésből – az irányadó kógens szabályok alapján – a törvény erejénél fogva (ex lege) következik, hogy a felperes elesett a felmentési időre járó illetményétől. Ebből adódóan a törvényszék indokolása e körben nem az elmaradt juttatás jogcímének és

tényének külön bizonyítására irányult, hanem annak mérlegelésére, hogy e szükségszerű vagyoni hátrány a kompenzáció mértékének meghatározása során milyen súllyal esik latba. Ezzel szoros összefüggésben említendő meg továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a határozatában – az alperesi érveléssel szemben – kifejezetten mellőzte a végkielégítés elvesztésének kártérítési tényezőként történő értékelését, amelynél fogva e körben a kétszeres vagy indokolatlan kompenzáció fogalmilag is kizárt. Mindezek mellett téves az alperesnek a bizalomvesztés objektív hatásait kibővíítő azon érvelése is, amellyel a szakmai előmenetelt hátrányosan érintő bírói értékelést arra alapítva támadta, hogy a felperes a perben nem hivatkozott nevesített, konkrét elhelyezkedési nehézségre. Amint arra az ítéltábla a Kúria joggyakorlatát felhívva már rámutatott, az átalánykártérítés megállapításának nem feltétele a tényleges vagyoni kár (elmaradt jövedelem vagy meghiúsult elhelyezkedés) igazolása, márpedig az azonnali hatályú jogviszony megszüntetés súlyosan stigmatizáló, a szakmai hitelt rontó jellege önmagában is olyan immanens nem vagyoni hátrányt képez, amely a kártérítés mértékét objektíve és okszerűen megnöveli.

[50] Hasonlóképpen téves és a jogi értékelés kereteit túllépő az alperesnek a felperes élettársa által tett tanúvallomás bizonyító erejét diszkreditálni kívánó, tisztán szubjektív és moralizáló érvelése. A kártérítési felelősség és a nem vagyoni jellegű sérelmek értékelése körében ugyanis a bíróság feladata nem a párkapcsolatok általános teherbíró képességének elméleti vizsgálata, hanem annak az objektív peradatok – így a hitelesnek elfogadott tanúvallomás – alapján történő rögzítése, hogy a jogellenes munkáltatói magatartás által előidézett egzisztenciális krízis ténylegesen milyen mértékű, az átalánykártérítés keretében értékelendő magánéleti traumát és kapcsolati feszültséget okozott a felperes életében. Teljes mértékben alaptalan továbbá az a fellebbezési érvelés is, amely a felperes mögött álló, mintegy három évtizedes közszolgálati múlt értékelését azzal az indokkal támadta, miszerint a korábbi jogviszonyok megszűnéskor a felmentési időre járó illetményt és végkielégítést a felperes egyszer már megkapta, így e körülmény ismételt figyelembevétele a kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Az életpálya hosszának értékelése ugyanis nem a korábban megtérített vagyoni elemek ismételt beszámítását jelenti, hanem annak a hivatásbeli elkötelezettségnek, a felépített szakmai életútnak és egzisztenciális beágyazottságnak a súlyát és léptékét fejezi ki, amelyben a jogellenes munkáltatói intézkedés nem egyszerűen egy adott jogviszonyt zárt le, hanem súlyos, s ekként nyomatékosan kompenzálendő törést idézett elő.

[51] Ugyancsak alaptalan, és mind a peradatokkal, mind pedig a fellebbezésében felhívott felsőbírósági gyakorlattal ellentétben áll az alperes azon érvelése, amely a megállapított 14 havi átalánykártérítés mértékét a felperes tévesen csupán 2 év időtartamúként feltüntetett – valójában közel 3 évet (2 év 11 hónapot) kitevő – jogviszonyára hivatkozva minősítette eltúlzottnak. A Kttv. 193. § (5) bekezdése értelmében ugyanis a kompenzáció mértéke nem a szolgálati időhöz kötött mechanikus matematikai aránypár, hanem az eset összes körülményének, kiemelten a jogsértés tárgyi súlyának és következményeinek függvénye. Ezen jogértelmezéssel a hivatkozott Mfv.II.10.401/2018/4. számú kúriai precedens sincs ellentétben, hiszen abban a 12 évnyi jogviszonyra megállapított 12 havi mértéket a bíróság egy olyan, a perbelitől gyökeresen eltérő tényállás mellett ítélte arányosnak, ahol a tisztviselő igazoltan maga is kötelességszegést követett el és 5 héten belül új állást talált. Ennélfogva ezen eseti döntés teljességgel alkalmatlan a jelen ügyben feltárt, tisztán a munkáltató jogellenes fellépésére visszavezethető, a felperesnek fel nem róható és helyrehozhatatlan egzisztenciális törést okozó jogsérelem nyomatékos súlyának

relativizálására. Mindezen túlmenően alaptalan – s amint arra a felperes a fellebbezési ellenkérelmében helytállóan rámutatott, az ítéltábla előzményi határozatával beállt anyagi jogerő (res iudicata) akadályába is ütközik – az alperes azon fellebbezési érvelése, amely a megítélt átalánykártérítésösszegezését a helyreállított közszolgálati jogviszony állítólagos közjogi érvénytelenségére, jelesen az ismételt jegyzői pályázat hiányára és az álláshely időközbeni betöltöttségére hivatkozva kívánta vitatni. Egyrészt ugyanis a jogviszony 2022. szeptember 25-i Megállapodással történt érvényes helyreállításának tényét az előzményi eljárásban meghozott ítélet jogerősen rögzítette, ezáltal annak érvényessége már fogalmilag nem tehető az átalánykártérítésösszegezésének jelen felülbírálati szakaszában vitássá. Másrészt az alperesi okfejtés anyagi jogi szempontból is téves: a jogellenesen megszüntetett közszolgálati jogviszony eredeti állapotba történő, ex tunc (visszamenőleges) hatályú helyreállítása azt jelenti, hogy a jogviszony jogi értelemben meg sem szűnt, így annak folytatásához újabb pályázati eljárás értelemszerűen nem követelhető meg. Mindemellett az in integrum restitutio objektív és kogens törvényi kötelezettségének érvényesülését nem ronthatja le, és nem hiúsíthatja meg a munkáltató olyan, saját elhatározásán alapuló intézkedése, amellyel a jogellenes felmentés folytán jogalap nélkül megüresedettnek tekintett jegyzői státuszt időközben átmenetileg egy harmadik személlyel betöltötte. Ez a körülmény ugyanis kizárólag a munkáltató jogellenes felmentéséből fakadó saját kockázata.

[52] Mindezek összegzéseként az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az átalánykártérítésösszegezésének meghatározása során az alperes fellebbezésében támadott értékelési szempontokat a Kttv. 193. § (5) bekezdésében foglalt anyagi jogi mérceének megfelelően, a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 279. § (3) bekezdése által megkövetelt okszerű és logikai ellentmondásoktól mentes mérlegeléssel vette számba.

[53] Ezt követően a megítélt kártérítési összeg után járó, törvényes mértékű késedelmi kamatigénnyel kapcsolatos felperesi fellebbezési kérelem vizsgálatára áttérve az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kamatigényét elbírált, és nem tartotta alaposnak. Az erről hozott döntését ítélete rendelkező részének az „ezt meghaladóan a keresetet elutasítja” szövegrésze – a 14 havi összesen felüli átalánykártérítési igény elutasítása mellett – magában foglalja. Az igény elutasításához vezető jogi álláspontját a törvényszék az ítélet [28] bekezdésében azzal indokolta, hogy „az alperes az átalánykártérítéssel késedelembe nem esett [Kp. 88. § (1) bekezdés a) pont]”. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fent idézett rendelkező része és indokolása egybevetése útján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet kimerítette, abban a felperes késedelmi kamatigényéről – lakonikus indokolással ugyan, de – határozott, döntése azonban az alábbiak szerint tévesnek bizonyult.

[54] Az ítéltábla – emlékeztetve a Kttv. 193. § (5) bekezdésének a határozat korábbi pontjaiban már kifejtett értelmezésére ([48] bekezdés) – rámutat arra, hogy a jogintézmény dogmatikai rendeltetése a jogellenes munkáltatói intézkedésből közvetlenül fakadó egzisztenciális és immateriális hátrányok átfogó kompenzálása. A törvény ugyan az igényt „átalánként” nevesíti – mentesítve ezáltal a tisztviselőt a konkrét, számszerűsíthető károk (elmaradt jövedelem, elhelyezkedési nehézségek) tételes bizonyításának terhe alól –, az anyagi jogi természetét tekintve mégis egyértelműen a munkáltató jogellenes és felróható

magatartásán alapuló, kártérítési jellegű pénztartozásnak minősül. Mivel a Kttv. az átalánykártérítés kamatozására vonatkozóan nem tartalmaz speciális rendelkezést, így e körben – a kártérítési felelősség dogmatikai egységéből fakadóan, figyelemmel arra, hogy a vagyoni reparáció általános anyagi joga (anyagjoga) a polgári jog – mögöttes jogszabályként a Ptk. kötelmi jogi, azon belül is a pénztartozásra és a kártérítésre vonatkozó általános szabályai az irányadók. A Ptk. 6:48. § (1) bekezdése kógens módon rögzíti: „[p]énztartozás esetén a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal (...) megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, akkor is, ha a pénztartozás egyébként kamatmentes volt”. Ebből a normatív alapvetésből logikai szükségszerűséggel következik, hogy amennyiben a munkáltató a jogellenes jogviszony megszüntetéséből eredő, az átalánykártérítés formájában testet öltő pénztartozását az esedékességkor nem egyenlíti ki, késedelembe esik, és a tőkeösszeg után a törvény erejénél fogva (ex lege) késedelmi kamat fizetésére köteles. E következtetés helytállóságát és a kamatfizetési kötelezettség fennállásának tényét közvetett módon a hivatkozott Kf.VII.45.097/2022/6. számú kúriai határozat is megerősíti, amelynek alapjául szolgáló eljárásban – bár maga a kamatigény nem képezte a felülvizsgálat érdemi tárgyát – az eljáró bíróság az átalánykártérítés tőkeösszege után szintén állapított meg késedelmi kamatot.

[55] A késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjának meghatározása szorosan és elválaszthatatlanul összefügg a főkövetelés (az átalánykártérítés) esedékessé válásának időpontjával. A Ptk. 6:532. §-a az esedékesség körében egyértelmű és eltérést nem engedő szabályt fogalmaz meg, amikor kimondja: „[a] kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes”. Ez a rendelkezés az úgynevezett azonnali esedékesség elvét rögzíti, amely áttöri a kötelmi jogban általános felhívási (felszólítási) szabályokat, és a kötelezettet (a károkozót) a jogsértés és a kár bekövetkeztének pillanatában azonnali teljesítésre kötelezetté teszi, egyben – teljesítés hiányában – kiváltja a kötelezett késedelmét. A Kttv. 193. § (5) bekezdése alá tartozó jogellenes jogviszony megszüntetés esetén a „károsodás bekövetkezte” dogmatikailag és tényszerűen is – ellentétben az alperes által a másodfokú tárgyaláson kifejtett állásponttal – egybeesik azzal az objektív időponttal, amikor a jogellenes munkáltatói intézkedés a joghatását kiváltja, azaz a közszolgálati jogviszony megszűnésének napjával. A tisztviselőt érő egzisztenciális, anyagi és pszichés hátrányok (a kár) ugyanis a jogviszony felszámolásának aktusával, mintegy azonnal beállnak. Ezt erősíti meg a Kttv. hivatkozott szakasza is, amely rögzíti, hogy a jogviszony „a megszüntetésről szóló jognyilatkozat szerinti időpontban megszűnik”.

[56] A fenti perelözmények és anyagi jogi összefüggések szintéziseként megállapítható tehát, hogy a felperest az elsőfokú bíróság által helytállóan meghatározott összegű átalánykártérítés, valamint ezen tőkeösszeg után a jogviszony jogellenes megszüntetésének objektív időpontjától – azaz 2022. december 22. napjától – a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamat is megillette.

[57] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és egyrészt kötelezte az alperest az elsőfokú bíróság által megállapított átalánykártérítés tőkeösszege után járó késedelmi kamat megfizetésére, másrészt elutasította az alperes viszontkeresetét, míg a támadott elsőfokú határozatot egyebekben – az átalánykártérítés összecszerűsége tekintetében – helybenhagyta.

[58] A felperes teljes pernyertességére figyelemmel az ítéltábla a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1)-(2) és (5) bekezdései, valamint 82. § (3) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperes oldalán felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek konkrét összegét – a felperes által felszámított és a másodfokú tárgyaláson pontosított költségigénynek megfelelően – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel, az eljárás során csatolt ügyvédi megbízási szerződés alapulvételével határozta meg.

[59] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott $[(6.903.400 - 1.479.300 + 1.679.044) \times 0.08 =]$ 568.252 forint fellebbezési illeték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja, 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[60] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 77. §-a értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[61] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2026 április 14.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.	dr. Józsa Ágnes s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró